

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ ЕМІГРАЦІЇ РОБОЧОЇ СИЛИ УКРАЇНИ

ст. викладач Харченко М.О., студент Тарновська А.Ф.

Вплив зовнішньої трудової міграції на розвиток суспільства досить вагомий для будь-якої країни, бо зміни міграційних потоків супроводжуються деформацією демографічної ситуації, змінами у складі й структурі робочих місць, якості робочої сили, її мобільності.

В умовах неспроможності національної економіки забезпечити гідний рівень заробітної плати всередині країни, створити належну кількість робочих місць та усунути диспропорції у соціально-економічному розвитку регіонів, зовнішня трудова міграція стала об'єктивним чинником, який набуває особливої гостроти в умовах глобальної фінансової кризи та повинен враховуватися при прогнозуванні макроекономічних показників на коротко та середньострокову перспективу.

За даними Української Всесвітньої координаційної Ради, нині за кордоном працюють 3-3,5 млн. українців. Згідно з експертними даними НАНУ, за кордоном перебуває 4,5 млн. українських трудових мігрантів. Майже дві третини гастрабайтерів – жителі сільської місцевості (34,8%) і малих міст (29,1%). Половина працюючих за кордоном – мешканці західних областей України (43%). З центральних областей України виїжджають 24,7% контингенту зарубіжних трудових мігрантів. Рідше залучаються до цього процесу жителі східних та південних областей [1].

За сукупністю більшості чинників найбільш прийнятним для висококваліфікованих працівників переважно молодого віку є західний вектор трудової міграції – в Західну Європу, США, Канаду та інші розвинені країни світу. У цьому контексті витік кваліфікованих трудових ресурсів до західних країн у більшості випадків можна вважати безповоротними втратами людського капіталу України.

Світова криза може привести до зниження «попиту» на трудових мігрантів у розвинених країнах, проте через постаріння населення та зростання дефіциту трудового потенціалу європейські країни можуть розвивати економіку та забезпечувати належний соціальний розвиток тільки за рахунок активного використання праці мігрантів.

Економічні та соціальні наслідки еміграції робочої сили з України

за кордон мають як позитивний, так і негативний характер. До плюсів можемо зарахувати відчутне зниження напруження на ринку праці, зменшення рівня зареєстрованого та прихованого безробіття, розширення можливостей зайнятості для економічно активного населення за рахунок виїзду частки трудоактивних контингентів тощо. Не слід забувати, що зароблені та перераховані українськими заробітчанами кошти на батьківщину слугують значущим інвестиційним джерелом надходжень валюти до національної економіки. Завдяки заробітку за кордоном сім'ї мігрантів можуть поліпшити своє матеріальне становище. Заробітчани опановують ринкову психологію та вміння орієнтуватися на власні сили, вивчають іноземні мови та звичаї, розширюють світогляд.

Але трудова міграція, як масове явище, не сприяє наповненню пенсійного та соціальних фондів через відсутність відрахувань від заробітної плати заробітчан. Україна втрачає кращий трудовий потенціал. Відплив молоді на роботу за кордон має негативні демографічні наслідки, руйнує сімейні відносини. До негативних явищ слід віднести й те, що через збільшення валютних ресурсів окремих сімей відбувається зростання цін на товари та послуги на внутрішньому ринку без відповідного підвищення купівельної спроможності основної маси населення. Додається до цього й дефіцит кваліфікованих робітничих кадрів. Українці працюють за кордоном переважно нелегально і майже незахищені від сваволі роботодавців.

Таким чином, проведений аналіз свідчить, що Україна повинна увійти у світовий міграційний процес на правовій основі. Це має стати стратегією внутрішньої та зовнішньої політики держави. Слід нарешті, прийняти концепцію національної міграційної політики та розробити відповідну стратегію для регулювання процесів трудової міграції. Міграційна політика України повинна забезпечити державу від потоків нелегальної міграції з третіх країн та гарантувати своїм легальним мігрантам інтеграцію у цивілізовані суспільства на правовій основі й сприяти поверненню їх до України. Тому питання міграції робочої сили є одним з найзагостреніших питань сьогодення.

Література

1. Вишнеvsька О.А. Сучасна міжнародна трудова міграція та державна міграційна політика // Статистика України. – 2008. – №2. – с. 87-91.